

Eindevaluatie van het DGD programma Gemeentelijke Internationale Samenwerking VVSG, leden en hun partnergemeenten. Periode 2017-2021

HET PROGRAMMA

Versterking (vorming, learning by doing, investeringen, pilootprojecten) van politici, ambtenaren en het middenveld in partnerlanden

SDG Communicatie en sensibilisatie

SDG pilootprojecten en innovatie

Netwerking

DGD (Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp) ondersteunde de VVSG met bijna 6 miljoen euro voor de uitvoering van haar programma. Via dit programma investeerden 18 Vlaamse steden en gemeenten in **bestuurskrachtversterking en goed lokaal bestuur** in gemeenten in 9 partnerlanden, met een focus op lokale economie, waterbeheer, afval en/of gender. In Vlaanderen ondersteunde de VVSG de gemeentelijke vertaling van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) naar een lokaal en coherent beleid voor duurzame ontwikkeling. In Guatemala, Benin en Zuid-Afrika werkte de VVSG samen met lokale verenigingen van gemeenten. De VVSG deelde goede Vlaamse praktijken m.b.t. stedenbanden en SDG's in Europese en internationale netwerken.

Stedenbanden: politici, ambtenaren en middenveldorganisaties wisselden ervaringen en ideeën uit, namen deel aan vormingen en bouwden infrastructuur uit. De VVSG versterkte de capaciteiten van de stedenbandgemeenten en faciliteerde (regionale) uitwisselingsmomenten tussen de stedenbanden onderling.

SDGs: De VVSG werkte met een pilootgroep van 20 steden en gemeenten een waaier aan tools, handleidingen en promotiemateriaal uit om in de gemeente rond de SDGs te sensibiliseren en de SDGs te gebruiken als kapstok voor een coherent en duurzaam lokaal beleid op de lange termijn.

DE EVALUATIE: verantwoording afleggen en leren

2 enquêtes: (i) bevraging relevantie, kwaliteit en beheer van het stedenband-programma en VVSG-ondersteuning: betrokken ambtenaren en schepenen in Vlaanderen en de partnergemeenten (n= 67, respons 49 %), (ii) bevraging relevantie, kwaliteit en gebruik van SDG-materiaal en VVSG-ondersteuning (n= 120, respons 68 %)

4 terreinbezoeken: Benin (Merelbeke-Toucountouna, Roeselare-Dogbo, + bezoek aan ANCB), Senegal (Sint-Niklaas-Tambacounda, Zemst-Sokone)

(virtuele) bezoeken aan 9 Vlaamse gemeenten: interviews met politici, ambtenaren en/of middenveld over SDG-beleid en – waar relevant – stedenband (Geel, Harelbeke, Heist-Op-Den-Berg, Huldenberg, Merelbeke, Roeselare, Sint-Niklaas, Turnhout, Zemst)

Interviews met 5 gemeenten die niet meer zullen deelnemen aan het programma 2022-2026: Antwerpen, Bornem, Brasschaat, Edegem, Herent

Workshop Outcome Harvesting: om zo samen met stedenband-coördinatoren veranderingen in partnergemeenten te identificeren

Lokale besturen als facilitator van lokale ontwikkeling (stedenbanden)

Bijdrage aan sterkere en efficiëntere overheidsdiensten, meer inspraak en participatie aan beleid, transparantie.

Meest succesvolle stedenbanden focussen op de faciliterende rol van lokale besturen: versterking van technische expertise, mobiliseren van lokaal sociaal kapitaal, promoten van multi-stakeholder aanpak en transversaal werken.

De meerderheid van de stedenbanden steunt projecten met zichtbare effecten, maar dit met beperkte impact op bestuurskracht omwille van de moeilijke politieke en institutionele context.

Belemmerende factoren voor goed lokaal bestuur dagen het programma uit: gebrekkige decentralisatieprocessen, zwakke samenwerking tussen overheden, beperkte autonomie lokale besturen, politisering, vragen bij transparantie, beperkte openheid tot samenwerking met middenveld en private sector.

Succes afhankelijk van capaciteit, positie en tijd van stedenband-coördinatoren. Vaak focus op tastbare projecten met weinig spillover effect en beperkte politieke betrokkenheid. Geen hefboom voor het mobiliseren van financiële middelen buiten de begroting.

Relevante en efficiënte strategieën (stedenbanden)

Lokale coördinator in partnerland met strategisch inzicht, goed intern gepositioneerd en met legitimiteit kan processen van verandering aansturen, mensen mobiliseren en omgaan met de gepolitiseerde context. Vlaamse coördinatoren versterken het programmabeheer en nemen rol van reflectieve observator en inspirator op.

Lokale verenigingen zijn belangrijke partner voor het promoten en ondersteunen van uitwisselingen, kennisopbouw en opschaling.

Uitwisselingen (Noord-Zuid, Zuid-Noord en regionaal) inspireren maar dragen beperkt bij aan bestuurskrachtversterking door gebrek aan systematische aanpak en ondersteuning van processen van beleidsoverdracht en leren.

Wederzijdse bezoeken blijven echter belangrijk voor het versterken van programmabeheer, de partnerrelatie en het politiek draagvlak.

Spillover en opschaling vindt enkel accidenteel plaats.

Lokaliseren van de SDGs – de VVSG krijgt titel SDG Voice (ambassadeur)

SDG's opgenomen in meer dan 60 bestuursakkoorden en in 2 op 3 gemeentelijke meerjarenprogramma's (2020-2025). SDG's zijn een handige kapstok om te sensibiliseren rond duurzame ontwikkeling en hebben ook het lokaal mondiaal beleid versterkt. Enkele goede voorbeelden van hoe de SDG-werking vernieuwende acties en benaderingen kan toevoegen aan bestaand beleid.

SDG's worden in de praktijk vooral geassocieerd met ecologische en mondiale dimensie, minder met sociale en economische dimensies.

Invloed op transversaal werken, multi-stakeholderaanpak, burgerparticipatie en 'Leave No One Behind' (LNOB) minder duidelijk. Gemeenten die zich hier op profileren slagen erin om de SDG's te vertalen naar vernieuwende acties en nieuw beleid.

Goed beheer en ondersteuning door de VVSG

Goed programmabeheer door de VVSG en de betrokken gemeenten, met de nodige flexibiliteit. Monitoring en evaluatiecapaciteit werd verder versterkt via vormingen, tools, ondersteuning op vraag en een geslaagd experiment met zelf- en peer evaluaties. Het takenpakket overstijgt de capaciteit van het VVSG-team waardoor er minder tijd is voor visievorming, kennisbeheer en ondersteuning van leertrajecten. De theorie van verandering werd geen levend instrument dat reflectie en aanpassingen aan het programma heeft ondersteund. M&E vooral ten dienste van verantwoording naar de donor, minder in functie van leren. Uitdaging blijft consolidatie en analyse van M&E data.

AANBEVELINGEN

Stedenbanden

Reflectie over hoe stedenbanden de rol van lokale besturen in het governance systeem op lokaal en nationaal niveau kunnen versterken

Contextanalyses m.i.v. ex-ante analyse duurzaamheid en risicoanalyses (vanuit SDG-perspectief) verfijnen

Expertise opbouwen rond multi-stakeholder processen

Strategieën versterken m.b.t. uitwisselingen, opschaling en leren

Samenwerking met zusterverenigingen verder zetten

SDG

Tools ontwikkelen voor de analyse van interacties tussen beleidsdomeinen (spill-overs) en voor het in de praktijk brengen van LNOB

SDG-praktijkenbank uitbreiden met voorbeelden van hoe werken met de SDGs leidt tot vernieuwende acties en duurzaam beleid

Starten met lerend netwerk voor ambtenaren die SDG-werkgroepen trekken

Programmabeheer en -strategie

Verder professionaliseren van het M&E systeem (i.f.v. leren) en automatiseren van een aantal M&E processen.

Opstarten van leertrajecten (m.i.v. geïnteresseerden uit de partnerlanden), indien mogelijk geflankeerd door financiële incentives en afgestemd op GSK Sustainable Cities.